

Чай Н.М.

методист Навчально-наукового центру
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ГОТОВНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ АГРАРНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Анотація. У статті досліджується готовність викладачів аграрних університетів до впровадження цифрових інновацій в освітній процес. Проаналізовано ключові складові готовності, серед яких професійні компетентності, психологічна відкритість до змін та технологічна підготовленість. Розглянуто фактори, що впливають на адаптацію викладачів до цифрових технологій, зокрема досвід роботи, участь у тренінгах, мотиваційні стимули та організаційна підтримка. У висновках підкреслено, що комплексний підхід до цифровізації освітнього процесу сприяє підвищенню ефективності навчання, формуванню цифрових компетентностей викладачів і здобувачів та підготовці майбутніх фахівців до сучасних вимог ринку праці.

Ключові слова: цифрові інновації, аграрна освіта, дистанційне навчання, цифрова компетентність, освітні технології.

Chai N.M. Readiness of agricultural university lecturers to implement digital innovations in the educational process. The article examines the readiness of lecturers at agricultural universities to implement digital innovations in the educational process. The key components of readiness are analyzed, including professional competencies, psychological openness to change, and technological preparedness. Factors influencing lecturers' adaptation to digital technologies are considered, including work experience, participation in training programs, motivational incentives, and organizational support. The conclusions emphasize that a comprehensive approach to digitalizing the educational process enhances learning efficiency, fosters digital competencies among lecturers and students, and prepares future specialists to meet the modern demands of the labor market.

Ke ywords: digital innovations, agricultural education, distance learning, digital competence, educational technologies.

Актуальність. У сучасному світі цифровізація стає ключовим чинником розвитку освітніх систем. Впровадження цифрових технологій дозволяє значно підвищити ефективність навчального процесу, забезпечити інтерактивність, індивідуалізацію та доступність освітніх ресурсів [6, с. 11]. Для аграрної освіти, яка поєднує теоретичну підготовку та практичну діяльність у полях і лабораторіях, цифрові інновації відкривають нові можливості для моделювання технологічних процесів, дистанційного навчання, інтеграції з геоінформаційними системами та іншими сучасними платформами [1, с. 227].

Водночас ефективність цифрової трансформації залежить від готовності викладачів до змін. Їхня компетентність у використанні цифрових інструментів, мотивація до навчання нових технологій, психологічна готовність до інновацій та здатність адаптувати навчальні програми під нові умови визначають успішність процесу. В умовах швидкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та зростаючих вимог ринку праці до цифрової грамотності, проблема підвищення готовності викладачів аграрних університетів до впровадження цифрових інновацій набуває особливої актуальності.

Метою статті є аналіз рівня готовності викладачів аграрних університетів до впровадження цифрових інновацій в освітній процес, визначення основних факторів, що впливають на їхню адаптацію до цифрових технологій, та окреслення шляхів підвищення ефективності цифровізації навчання.

Виклад основного матеріалу. Готовність викладачів до впровадження цифрових інновацій є комплексним явищем, що включає професійні, психологічні та технологічні компоненти. Професійна готовність визначається наявністю компетентностей у сфері цифрових технологій, знанням методів дистанційного навчання, умінням інтегрувати цифрові інструменти у навчальні дисципліни. Психологічна готовність передбачає позитивне ставлення до змін, відкритість до нових методів навчання та здатність долати внутрішній опір інноваціям. Технологічна готовність характеризується володінням базовими цифровими навичками, використанням сучасного програмного забезпечення та платформ для навчання, а також умінням адаптувати контент до цифрових форматів [3, с. 763].

Дослідження готовності викладачів аграрних університетів свідчать, що наявні професійні компетентності значною мірою залежать від досвіду роботи та участі у спеціалізованих тренінгах і курсах

підвищення кваліфікації. Молоді викладачі, які активно використовують цифрові інструменти у повсякденній діяльності, демонструють більш високу готовність до інновацій, тоді як викладачі старших поколінь часто відчують труднощі у освоєнні нових технологій через психологічний бар'єр та низьку мотивацію до навчання нових цифрових платформ [2, с. 507].

Особливу увагу слід приділити таким напрямам впровадження цифрових інновацій в аграрній освіті: використання віртуальних лабораторій для моделювання технологічних процесів у сільському господарстві, інтеграція геоінформаційних систем для аналізу земельних ресурсів, застосування дистанційних платформ для забезпечення доступу до лекційних та практичних матеріалів, а також використання мобільних застосунків для оперативного контролю та зворотного зв'язку зі здобувачами. Зазначені інструменти дозволяють підвищити інтерактивність навчання, оптимізувати освітній процес та формувати у студентів практичні навички, необхідні для сучасного аграрного виробництва.

Важливим аспектом ефективного впровадження цифрових інновацій є підвищення цифрової компетентності викладачів через цільові тренінги, вебінари, наставництво та обмін досвідом між університетами [5, с. 175]. Одночасно необхідно розробляти адаптовані методичні матеріали та алгоритми використання цифрових платформ, що враховують специфіку аграрних дисциплін. Створення сприятливого інформаційно-методичного середовища сприяє формуванню професійної впевненості викладачів та стимулює активне використання інновацій у освітньому процесі.

Соціальні фактори також відіграють значну роль у готовності до цифрових інновацій. Підтримка адміністрації університетів, мотиваційні стимули, організаційна культура, що заохочує експериментування та обмін досвідом, підвищують ймовірність успішної інтеграції цифрових технологій. У той же час обмеження у фінансових ресурсах, недостатня технічна оснащеність лабораторій і аудиторій, а також відсутність єдиного стратегічного плану цифровізації створюють суттєві бар'єри [4, с. 11].

Враховуючи зазначені фактори, можна стверджувати, що готовність викладачів аграрних університетів до впровадження цифрових інновацій є динамічним процесом, що потребує постійного професійного розвитку, технологічної підтримки та сприятливого соціокультурного середовища. Ефективна цифровізація навчання можливе лише за умови комплексного підходу, який поєднує освітню

підготовку викладачів, модернізацію інфраструктури та активну участь здобувачів у освітньому процесі [7, с. 137].

Висновки. Готовність викладачів аграрних університетів до впровадження цифрових інновацій визначається поєднанням професійних компетентностей, психологічної відкритості до змін та технологічної підготовленості. Молоді викладачі демонструють більшу адаптивність до нових технологій, тоді як старші покоління потребують цільових тренінгів і методичної підтримки. Для підвищення готовності необхідно створювати сприятливе навчально-методичне середовище, забезпечувати технічну та організаційну підтримку, заохочувати обмін досвідом та застосування інновацій у навчальному процесі. Комплексний підхід до цифровізації освіти сприяє підвищенню ефективності аграрної освіти, формує цифрову компетентність викладачів та студентів і готує майбутніх фахівців до сучасних вимог ринку праці.

Література

1. Александров О. Роль педагогічних технологій у формуванні інноваційної компетентності у майбутніх фахівців з агрономії. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія «Педагогічні науки». 2025. № 1. С. 227–234.
2. Волошина О.В. Професійно-орієнтована підготовка студентів в аграрних закладах вищої освіти у процесі вивченні іноземної мови. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 2(30). С. 507–531.
3. Кожевникова А.В., Кожевников П.П. Розвиток інноваційної культури в процесі професійної підготовки майбутніх викладачів: методологічні підходи. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 5(46). С. 763–783.
4. Лук'янова Л. Структура і зміст готовності викладача ЗВО до реалізації змішаного навчання: теоретично-експериментальний дискурс. *UNESCO Chair Journal Lifelong Professional Education in the XXI Century*. 2024. № 2.10. С. 9–20.
5. Резниченко А. А., Шарова Т. М. Проблеми та переваги дистанційного навчання в умовах пандемії у закладах вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті*. 2021. № 4. С. 174–181.
6. Шарова Т., Шаров С. Дистанційне навчання в Україні: ризики та шляхи їх вирішення. *Молодь і ринок*. 2024. № 4(224). С. 11–16.
7. Юнакевич А.С. Медіаосвіта в умовах цифровізації. *Проблеми науки*. № 24. 2022. С. 137–142.